

Warszawa, 5 września 2017 r.

**Komunikat 14/2017:
Wydłużenie preferencyjnych stawek ZUS nie jest rozwiązaniem systemowym**

- **Propozycja Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, aby wydłużyć okres obniżonych składek ZUS, ma, zdaniem autorów, rozwiązać problem zamykania działalności przez część samozatrudnionych po upływie dwóch lat. Jednak część tych działalności gospodarczych powstaje tylko i wyłącznie po to, by skorzystać z obniżonych składek ZUS.**
- **Faktycznym problemem jest wysokie opodatkowanie osób o niskich dochodach – dotyczy to nie tylko osób prowadzących działalność gospodarczą, ale także pracujących na podstawie innych umów.**
- **Docelowym rozwiązaniem powinna być reforma podatków i składek na ubezpieczenie społeczne, zmniejszająca opodatkowanie wszystkich pracujących osób o najniższych dochodach, a nie tylko samozatrudnionych. Takie rozwiązanie pozwoliłoby wciągnąć więcej osób na legalny rynek pracy i przyczyniłoby się do szybszego wzrostu gospodarczego w kraju.**
- **Punktem wyjścia reformy mogłoby być proponowane od lat przez FOR podniesienie kosztów uzyskania przychodów i w efekcie zmniejszenie opodatkowania osób pracujących.**

W 2005 roku wicepremier Jerzy Hausner w rządzie Marka Belki, przy zgodzie wszystkich klubów parlamentarnych, obniżył ZUS dla samozatrudnionych na pierwsze dwa lata prowadzenia działalności w celu ułatwienie startu początkującym przedsiębiorcom. Obniżenie zryczałtowanej składki na ZUS jest istotne w początkowym okresie funkcjonowania firmy, kiedy dopiero buduje ona swoją pozycję na rynku. Jednocześnie jednak preferencyjne traktowanie osób prowadzących firmę, w stosunku do pozostałych pracujących, sprawia, że część osób rejestruje działalność gospodarczą tylko i wyłącznie w celu skorzystania z niższych składek ZUS.

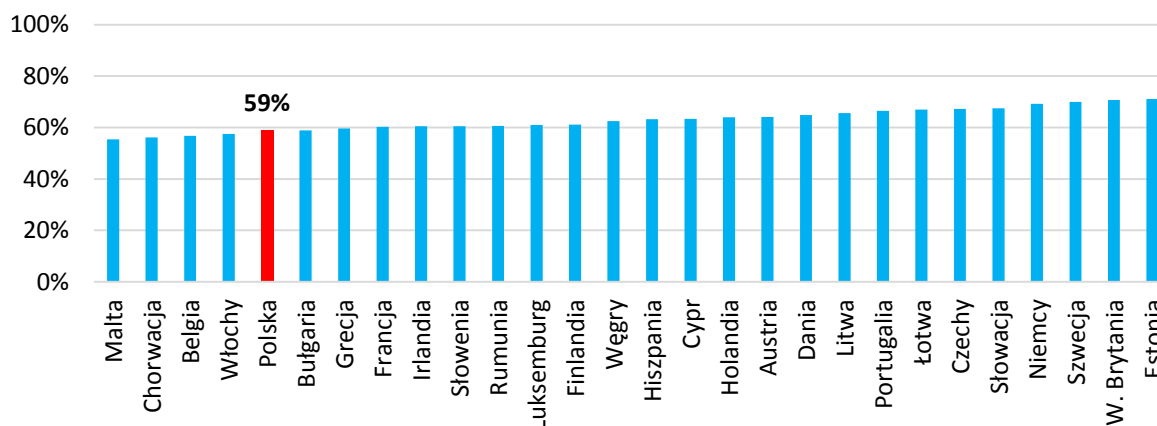
Stawiany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) problem zamykania części firm po upływie dwóch lat dotyczy tak naprawdę trzech różnych przypadków:

1. **Firm, które nie osiągnęły jeszcze odpowiedniej skali.** Dla niektórych przedsiębiorców okres dwóch lat może być zbyt krótki, by osiągnąć stałe dochody pozwalające na comiesięczne opłacenie ponad 1 100 zł zryczałtowanej składki ZUS i NFZ, niezależnie od dochodów.
2. **Firm, które nigdy nie osiągną wystarczającej skali by opłacać pełen ZUS.** Część działalności gospodarczych ma charakter sezonowy czy pracy dorywczej i dla nich 1100 zł jest wielkością zaporową.
3. **Firm, które powstały tylko i wyłącznie w celu skorzystania z ulgi podatkowej.** Pracownik kosztujący pracodawcę 6 000 zł otrzymuje tylko ok. 3 500 zł netto. Przechodząc na działalność gospodarczą i zamiast umowy o pracę wystawiając byłemu pracodawcy fakturę na 6 000 zł otrzyma ponad 4 500 zł netto.

Proponowane przez MRPiPS wydłużenie okresu obniżonego ZUS rozwiązuje problem (1), pozwala dłużej wykorzystywać ulgi grupie (3) oraz nie rozwiązuje problemu grupy (2).

Właściwym rozwiązaniem byłoby szersze spojrzenie na problem wysokiego opodatkowania osób o niskich dochodach w Polsce, który dotyczy nie tylko przedsiębiorców muszących się zmierzyć z ryczałtowym ZUS, ale także osób zatrudnionych na etat. Osoba zarabiająca pensję minimalną (2000 zł brutto) na rękę otrzymuje tylko 1 460 zł, pomimo, że pracodawcę kosztuje ponad 2 400 zł (pensja brutto plus składki po stronie pracodawcy). Problem ten jest szczególnie istotny w kontekście niskiej aktywności zawodowej osób o najniższej produktywności – najgorzej wykształconych, o najmniejszym doświadczeniu zawodowym, którym najtrudniej jest zaistnieć na rynku pracy.

Wykres 1. Współczynnik aktywności zawodowej osób bez wyższego wykształcenia w grupie 25-74 lat w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne FOR na podstawie danych Eurostatu

Podniesienie kwoty wolnej do 8 000 zł dla osób o najniższych dochodach nie rozwiązało problemu wysokiego opodatkowania osób najmniej zarabiających. Po pierwsze zmiana ta

dotyczyła tylko osób o skrajnie niskich dochodach – do 11 tys. zł rocznie. Tymczasem osoba zarabiająca pensję minimalną (2 000 zł) w ciągu roku osiąga dochód do opodatkowania (czyli już po odliczeniu ZUS i kosztów uzyskania) wynoszący niecałe 20 000 zł. Zmiana dotyczyła więc tylko osób pracujących dorywczo lub zarabiających poniżej płacy minimalnej. Po drugie, problemem jest też bardzo szybkie wycofywanie kwoty wolnej od podatku. Gdy w przedziale 6 600 – 11 000 zł dochodu kwota wolna spada z 6 600 zł do 3 091 zł, tempo wycofywania kwoty wolnej wynosi prawie 80 groszy na każdą złotówkę wyższych dochodów. W praktyce oznacza to, że każda dodatkowa złotówka jest obciążona nie tylko 18 groszami podatku (18% PIT * 1 zł dodatkowego dochodu), ale także 14 groszami związanymi ze spadkiem kwoty wolnej od podatku. W praktyce obciążenie każdej złotówki dochodu będzie najczęściej wyższe niż 32 grosze podatku, bo do tego dojdą jeszcze składki ZUS (13,71% po stronie pracownika) i NFZ (7,75% odliczane od PIT i 1,25% nieodliczane od dochodu). Szerzej o wadach nowej kwoty wolnej od podatku pisaliśmy w [Komunikacie z 2.12.2016](#).

Propozycja Ministerstwa Rozwoju obniżonego ZUS ma więcej wad niż zalet – skorzystałaby na niej tylko część mikroprzedsiębiorców. „Mały ZUS” byłby korzystny dla przedsiębiorców o nieregularnych dochodach, którzy obecnie muszą płacić składki ZUS nawet w okresach, gdy nie osiągają przychodów (część grup 1 i 2). Jednak przyjęcie jako podstawy do wyliczenia składki przychodów, a nie dochodów sprawiłoby, że znaczna część przedsiębiorców mogłaby skorzystać z nowego rozwiązania. Tak byłoby np. w handlu, gdzie wysokim przychodom towarzyszą wysokie koszty. Jednocześnie niższy wymiar składek ZUS niż przy umowie o pracę sprawiałby, że dla części osób obecnie mających takie umowy, korzystne byłoby przejście na samozatrudnienie. Szerzej o wadach propozycji Ministerstwa Rozwoju pisaliśmy w [Komunikacie z 4.07.2017](#).

Częstkowe propozycje Ministerstwa Rozwoju i Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie rozwiązują problemu wysokich składek i podatków płaconych przez osoby pracujące przy najniższych dochodach, niezależnie od tego, czy są to przedsiębiorcy czy osoby pracujące na podstawie umowy o pracę.

FOR od lat proponuje istotne obniżenie opodatkowania osób o najniższych dochodach poprzez podniesienie kosztów uzyskania przychodów (patrz np. [Raport następne 25 lat](#)). Polityka obecnego rządu niestety zamiast zmniejszać opodatkowanie i zachęcać do pracy, idzie w przeciwnym kierunku – wzrostu wydatków socjalnych, zniechęcających do pracy (m.in. 500+, obniżony wiek emerytalny). W systemie podatkowym wciąż jednak pozostaje przestrzeń do takich zmian, które bez narażania stabilności finansów publicznych sprawią, że praca będzie bardziej opłacalna.

Forum Obywatelskiego Rozwoju

FOR zostało założone w 2007 roku przez prof. Leszka Balcerowicza, aby skutecznie chronić wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym. Naszym celem jest zmiana świadomości Polaków oraz obowiązującego i planowanego prawa w kierunku wolnościowym.

FOR realizuje swoje cele poprzez organizację debat oraz publikację raportów i analiz podejmujących ważne tematy społeczno-gospodarcze, a w szczególności: stan finansów publicznych, sytuację na rynku pracy, wolność gospodarczą, wymiar sprawiedliwości i tworzenie prawa. Z inicjatywy FOR w centrum Warszawy i w Internecie został uruchomiony licznik długu publicznego, który zwraca uwagę na problem rosnącego zadłużenia państwa. Działania FOR to także projekty z zakresu edukacji ekonomicznej oraz udział w kampaniach na rzecz zwiększania frekwencji wyborczej.

Wspieraj nas!

Zdrowy rozsądek oraz wolnościowy punkt widzenia nie obronią się same. Potrzebują zaplanowanego, wyężonego, skutecznego wysiłku oraz Twojego wsparcia.

Jeśli jest Ci bliski porządek społeczny szanujący wolność i obawiasz się nierozsądnych decyzji polityków udających na Twój koszt Świętych Mikołajów, wesprzyj finansowo nasze działania.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

W sprawie darowizn, możesz się skontaktować:

Patrycja Satora, dyrektor ds. rozwoju FOR

Tel. 500 494 173

patrycja.satora@for.org.pl

Już dziś pomóż nam chronić wolność - obdarz nas swoim wsparciem i zaufaniem.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

KONTAKT DO AUTORÓW

Aleksander Łaszek

Główny ekonomista

e-mail: aleksander.laszek@for.org.pl

Rafał Trzeciakowski

Ekonomista

e-mail: rafal.trzeciakowski@for.org.pl

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR

ul. Ignacego Krasickiego 9A · 02-628 Warszawa · tel. +22 628 85 11

e-mail: info@for.org.pl · www.for.org.pl

[f/FundacjaFOR](https://www.facebook.com/FundacjaFOR) · [t/@FundacjaFOR](https://twitter.com/FundacjaFOR)